YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
22 päivänä syyskuuta 1988 *

Asiassa 286/86,

jonka Cour d'appel de Colmar on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Ministère public

vastaan

Gérard Deserbais

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkinnasta suhteessa sellaiseen kansalliseen lainsäädäntöön, jonka tarkoituksena on juustojen alkuperänimitysten ja myyntinimikkeiden käyttämisestä tehdyn, Stresassa 1.6.1951 allekirjoitetun kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti suojata tietyn juustotyypin myyntinimikettä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti A. J. Mackenzie Stuart, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias sekä tuomarit T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. N. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins ja F. A. Schockweiler,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: Sir Gordon Slynn,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Louterman,

ottaen huomioon huomautukset, joita sille ovat esittäneet:

- pääasian vastaaja ja muutoksenhakija Gérard Deserbais, edustajanaan kirjallisessa käsittelyssä asianajajat Merckel, Ambach & Co., Strasbourg, ja suullisessa käsittelyssä P. Peguet,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään kirjallisessa käsittelyssä komission oikeudellinen neuvonantaja Peter Kalbe, ja suullisessa käsittelyssä komission oikeudellisen yksikön virkamies C. Durand,

- Alankomaiden hallitus, asiamiehenään kirjallisessa käsittelyssä ulkoasiainministeriön pääsihteeri E. F. Jakobs ja suullisessa käsittelyssä M. Fiestra,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen ja 2.2.1988 pidetyn suullisen käsittelyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.3.1988 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour d'appel de Colmar on 30.10.1986 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 20.11.1986 saapuneella päätöksellä esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkinnasta asiassa, jossa on kyse tietyn juustotyypin myyntinimikettä suojaavasta kansallisesta lainsäädännöstä.

2 Kysymys on esitetty rikosasiassa, jossa maitotuoteyrityksen toimitusjohtaja G. Deserbaisia syytetään siitä, että hän on tuonut Ranskaan ja pitänyt siellä kaupan nimikkeellä "Edam" sellaista Saksan liittotasavallasta lähtöisin olevaa juustoa, jonka rasvapitoisuus on 34,30 prosenttia, vaikka kansallisen lainsäädännön mukaan nimike "Edam" on varattu juustotyypille, jonka vähimmäisrasvapitoisuus on 40 prosenttia. Kyseinen kansallinen lainsäädäntö noudattaa juuston alkuperänimitysten ja myyntinimikkeiden käyttämisestä tehtyä, Stresassa 1.6.1951 allekirjoitettua kansainvälistä yleissopimusta (JORF 11.6.1952, s. 5821 – jäljempänä Stresan yleissopimus)

3 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Deserbaisin on asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla todettu syyllistyneen myyntinimikkeen väärinkäyttöön, minkä johdosta hänelle on tuomittu sakkorangaistus.

4 Pääasian syytetty on valittanut tuomiosta Cour d'appel de Colmariin ja esittänyt pääasiallisesti, että koska saksalaista Edamia tuotetaan ja pidetään kaupan Saksan liittotasavallassa laillisesti ja perinteisesti, Ranskan viranomaiset eivät voi kieltää sen tuontia Ranskan markkinoille – edellyttäen, että kuluttajille annetaan aiheellista tietoa – eivätkä vedota Stresan yleissopimuksen määräyksiin välttääkseen yhteisön oikeussääntöjen soveltamisen.

5 Cour d'appel de Colmar toteaa, että on kiistatonta, että riidanalaista tuotetta valmistetaan ja pidetään kaupan Saksan liittotasavallassa laillisesti ja perinteisesti nimikkeellä "Edam" ja että kuluttajat saavat aiheellista tietoa tuotteeseen kiinnitetystä tarpeelliset tiedot sisältävästä tuoteselosteesta.

6 Koska Cour d'appel de Colmar on katsonut, että asian ratkaisu riippuu ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkinnasta "suhteessa juustojen nimikkeiden käyttämisestä tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen", se on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja tulkittava siten, että sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka tarkoituksena on tietyn myyntinimikkeen suojaaminen ja jossa

1) rajoitetaan myyntinimikkeen käyttö kansallisiin tai jonkin toisen valtion tuotteisiin ja suljetaan pois sen käyttö muiden jäsenvaltioiden tuotteissa,

2) toisesta jäsenvaltiosta tuodun juuston myyntinimikkeen käyttämisen edellytyksenä on juuston tietty vähimmäisrasvapitoisuus, vaikka maahan tuotua juustoa tuotetaan ja pidetään alkuperävaltiossa kaupan laillisesti kyseisessä valtiossa noudatettavien erilaisten teknisten ja laadullisten vaatimusten mukaisesti,

muodostaa tuonnin määrällisen rajoituksen tai sitä vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen?"

7 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Asiakirja-aineiston näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen yhteisöjen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

8 Yhteisöjen tuomioistuinta kehotetaan sille esitetyssä kysymyksessä täsmentämään perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettujen vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltoa koskevaa oikeuskäytäntöään suhteessa tässä tapauksessa käsiteltävänä olevan kaltaiseen tapaukseen. Oikeuskäytännössä on katsottu, että jos asianomaisten tuotteiden kaupan pitämisestä ei ole olemassa yhteisiä säännöksiä, kansallisten oikeussääntöjen eroista aiheutuvat tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset yhteisössä on hyväksyttävä, jos nämä oikeussäännöt, joita sovelletaan erotuksetta kansallisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin, ovat välttämättömiä muun muassa kuluttajansuojaa ja hyviä kauppatapoja koskevien pakottavien vaatimusten täyttämiseksi.

9 Kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen vastaamista varten on ensimmäiseksi huomautettava, että – kuten ennakkoratkaisupyyntöpäätöksestä ilmenee – nimike "Edam" ei ole alkuperänimitys eikä lähtöisyysmerkintä, joita yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (katso asia 12/74, komissio v. Saksa, tuomio 20.2.1975, Kok. 1975, s. 181) käytetään käsitteinä tarkoittamaan joltakin tietyltä maantieteelliseltä alueelta lähtöisin olevaa tuotetta. "Edam" on ainoastaan tietyn juustotyypin myyntinimike. "Edamia" ei myöskään ole Stresan yleissopimuksessa lueteltu alkuperänimitysten luettelossa vaan juustojen "nimikkeiden" luettelossa.

10 Tältä osin kansallinen tuomioistuin on asettanut lähtökohdaksi toteamuksen, että kyseistä juustoa, jonka rasvapitoisuus on 34 prosenttia, tuotetaan ja pidetään kaupan Saksan liittotasavallassa laillisesti ja perinteisesti nimikkeellä "Edam" kyseisessä valtiossa sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti ja että kuluttajille annetaan aiheellista tietoa tuoteselosteen avulla.

11 On huomattava, että yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa ei ole olemassa yhteisiä sääntöjä eri tyyppisten juustojen nimikkeistä yhteisössä. Tämän vuoksi on katsottava, että jäsenvaltioilla on periaatteessa edelleen mahdollisuus antaa sellaisia oikeussääntöjä, joissa kotimaisten tuottajien tuotteilta edellytetään tiettyä vähimmäisrasvapitoisuutta tietyn juustonimikkeen käyttämistä varten.

12 Olisi kuitenkin perustamissopimuksen 30 artiklan ja yhteismarkkinoiden tavoitteiden vastaista ulottaa tällaisten oikeussääntöjen soveltaminen juustoihin silloin, kun kyseisiä juustoja on valmistettu ja pidetty kaupan jossakin toisessa jäsenvaltiossa samalla lajinimikkeellä, mutta vähimmäisrasvapitoisuudeltaan erilaisena. Tuontijäsenvaltio ei voi rajoittaa näiden juustojen tuontia ja kaupan pitämistä, jos kuluttajien tiedottamisesta on varmistuttu.

13 Kyseenalaista voisi olla, onko tätä samaa sääntöä sovellettava silloin, kun jollakin tietyllä nimikkeellä tarjottu tuote eroaa koostumukseltaan tai valmistustavaltaan niin paljon yhteisössä kyseisellä nimikkeellä yleisesti tunnetuista tavaroista, että tuotteen ei voida katsoa kuuluvan samaan tuoteryhmään. Tällaisen erityistilanteen olemassaoloa ei kuitenkaan ilmene kansallisen tuomioistuimen tässä tapauksessa vahvistamista olosuhteista.

14 Alankomaiden hallitus esittää, että kuluttajansuoja ja hyvä kauppatapa edellyttävät, että on myös otettava huomioon tietyn tuotteen nimikkeen käyttämisestä kansainvälisellä tasolla sovitut säännöt. Tämän vuoksi kukin jäsenvaltio voisi edellyttää nimikkeen "Edam" käyttämiseltä sekä edellä mainitussa Stresan yleissopimuksessa että FAO:n ja WHO:n yhteisesti laatimassa Codex Alimentariuksessa vahvistettujen määräysten noudattamista, ja kyseisissä asiakirjoissahan määrätään tämän juustotyypin vähimmäisrasvapitoisuudeksi 40 prosenttia.

15 Codex Alimentariuksesta on huomautettava, että siinä määrättyjen, tiettyjen elintarvikkeiden koostumusta koskevien sääntöjen tosiasiallisena tarkoituksena on antaa tietoja, joiden perusteella voidaan määrittää kyseisten tuotteiden ominaispiirteet. Se, että jokin tuote ei täysin vastaa asetettua normia, ei kuitenkaan merkitse, että tuotteen kaupan pitäminen voitaisiin kieltää.

16 Stresan yleissopimuksesta puolestaan on todettava, että se on tehty ennen ETY:n perustamissopimuksen voimaantuloa ja että nykyisistä jäsenvaltioista ainoastaan Tanska, Ranska, Italia ja Alankomaat ovat siinä sopimuspuolina.

17 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, perustamissopimuksen 234 artiklan ensimmäisen kohdan tavoitteena on kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti täsmentää, että perustamissopimuksen soveltaminen ei vaikuta asianomaisen jäsenvaltion velvoitteeseen kunnioittaa niitä oikeuksia, joita kolmansilla valtioilla on aikaisemman sopimuksen perusteella, ja velvoitteeseen täyttää vastaavat velvoitteensa (katso erityisesti asia 812/79, Burgoa, tuomio 14.10.1980, Kok. 1980, s. 2787).

18 Tämän vuoksi on myös tässä tapauksessa todettava, että mikäli asia ei koske kolmansien valtioiden oikeuksia, jäsenvaltio ei voi vedota aikaisemman sopimuksen määräyksiin perustellakseen toisesta jäsenvaltiosta lähtöisin olevien tuotteiden kaupan pitämisen rajoituksia, jos näiden tuotteiden myyminen on laillista perustamissopimuksessa määrätyn tavaroiden vapaan liikkuvuuden nojalla.

19 Esitettyyn kysymykseen on siis vastattava, että perustamissopimuksen 30 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja on tulkittava siten, että niissä kielletään jäsenvaltiota soveltamasta sellaista kansallista lainsäädäntöä, jossa tietyn juustotyypin myyntinimikkeen käyttämisen edellytykseksi asetetaan tietty vähimmäisrasvapitoisuus, sellaisiin toisesta jäsenvaltiosta tuotuihin tämäntyyppisiin juustoihin, jotka on laillisesti kyseisellä nimikkeellä valmistettu ja saatettu markkinoille tässä toisessa jäsenvaltiossa ja joiden osalta on huolehdittu kuluttajien aiheellisesta tiedottamisesta.

Oikeudenkäyntikulut

20 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden hallituksella ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Cour d'appel de Colmarin 30.10.1986 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Perustamissopimuksen 30 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja on tulkittava siten, että niissä kielletään jäsenvaltiota soveltamasta sellaista kansallista lainsäädäntöä, jossa tietyn juustotyypin myyntinimikkeen käyttämisen edellytykseksi asetetaan tietty vähimmäisrasvapitoisuus, sellaisiin toisesta jäsenvaltiosta tuotuihin tämäntyyppisiin juustoihin, jotka on laillisesti kyseisellä nimikkeellä valmistettu ja saatettu markkinoille tässä toisessa jäsenvaltiossa ja joiden osalta on huolehdittu kuluttajien aiheellisesta tiedottamisesta.

Mackenzie Stuart Bosco Due Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Koopmans Everling Bahlmann

Galmot Kakouris Joliet O'Higgins Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä syyskuuta 1988.

J.-G. Giraud
kirjaaja

A. J. Mackenzie Stuart
presidentti